

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
КАФЕДРА БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ**

БІОЛОГІЧНА ХІМІЯ

**Робочий зошит
для студентів стоматологічного факультету
(другий магістерський рівень)**

Львів
Видавництво «Світ»
2023

УДК 577.1(076.5)
Б 633

Рецензенти:

- Непорада К. С.:** д. мед. н., професор, завідувач кафедри біологічної та біоорганічної хімії Полтавського державного медичного університету
- Грабовський С. С.:** д. б. н., професор кафедри біологічної та загальної хімії Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Затверджено

на засіданні профільною методичною комісією з хімічних і фармацевтичних дисциплін Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького 27 червня 2023 р. протокол № 3

Затверджено

на засіданні Вченої ради Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького 28 червня 2023 р. протокол № 5-ВР

За редакцією проф. Кобилінської Л. І.

Б 633 **БІОЛОГІЧНА ХІМІЯ.** Робочий зошит для студентів стоматологічного факультету (другий магістерський рівень): ас. Білецька Л. П., доц. Бондарчук Т. І., проф. Кобилінська Л. І., ас. Мазур О. Є., доц. Макаренко Т. М., доц. Федевич Ю. М., проф. Фоменко І. С., доц. Хаврона О. П. – Львів, видавництво «Світ», 2023. – 212 с.

ISBN 978-966-914-434-8

Робочий зошит розроблений на основі програми дисципліни «Біологічна хімія» (2022 р.) для спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я» згідно з освітньо-кваліфікаційними характеристиками та освітньо-професійними програмами підготовки фахівців відповідно до Стандарту вищої освіти України (другий магістерський рівень).

УДК 577.1(076.5)

ISBN 978-966-914-434-8

© Л. П. Білецька, Т. І. Бондарчук,
Л. І. Кобилінська, О. Є. Мазур,
Т. М. Макаренко, Ю. М. Федевич,
І. С. Фоменко, О. П. Хаврона, 2023
© Видавництво «Світ», 2023

ЗМІСТ

Вступ	4
ІІІ СЕМЕСТР	13
Перелік тем практичних занять на ІІІ семестр	14
Тема 1. Біологічна хімія як наука, об'єкти вивчення та завдання біохімії, методи біохімічних досліджень.....	15
Тема 2. Дослідження фізико-хімічних властивостей і будови білків-ферментів. Механізм дії та кінетика ферментативного каталізу.....	21
Тема 3. Регуляція ферментативних процесів. Медична ферментологія.....	25
Тема 4. Дослідження ролі кофакторів і коферментів. Роль водо- та жиророзчинних вітамінів у метаболічних процесах.....	31
Тема 5. Основні закономірності обміну речовин. Дослідження функціонування, регуляції та енергетичної вартості циклу трикарбонових кислот (ЦТК).....	41
Тема 6. Молекулярні основи біоенергетики.....	45
Тема 7. Дослідження анаеробного окиснення глюкози.....	50
Тема 8. Дослідження аеробного окиснення глюкози та альтернативних шляхів обміну моносахаридів.....	54
Тема 9. Дослідження катаболізму та біосинтезу глікогену. Регуляція обміну глікогену. Біосинтез глюкози – глюконеогенез.....	59
Тема 10. Дослідження механізмів метаболічної та гормональної регуляції обміну вуглеводів. Цукровий діабет.....	64
Тема 11. Дослідження обміну тріацилгліцеролів і складних ліпідів. Ліполіз та його регуляція.....	67
Тема 12. Бета-окиснення та біосинтез жирних кислот. Обмін кетонових тіл.....	74
Тема 13. Дослідження біосинтезу та біотрансформації холестеролу. Патології ліпідного обміну.....	79
Тема 14. Загальні шляхи перетворень амінокислот у тканинах.....	84
Тема 15. Дослідження процесів детоксикації аміаку та біосинтезу сечовини. Синтез глутатіону та креатину.....	92
Тема 16. Дослідження спеціалізованих шляхів обміну амінокислот у тканинах.....	101

IV СЕМЕСТР	108
Перелік тем практичних занять на IV семестр.....	109
Тема 17. Катаболізм і біосинтез пуринових і піримідинових нуклеотидів. Визначення кінцевих продуктів їх обміну	110
Тема 18. Дослідження реплікації ДНК і транскрипції РНК. Біосинтез білка. Аналіз механізмів виникнення мутацій.....	115
Тема 19. Дослідження молекулярно-клітинних механізмів дії гормонів білкової природи на клітини-мішені.....	122
Тема 20. Молекулярно-клітинні механізми дії стероїдних і тиреоїдних гормонів. Біологічно активні ейкозаноїди	127
Тема 21. Дослідження проміжних продуктів біосинтезу гему та їх нагромадження при порфіріях. Будова, властивості гемоглобіну та його похідних, патологічні форми гемоглобіну – гемоглобінопатії, таласемії.....	133
Тема 22. Дослідження білків і небілкових азотовмісних компонентів крові. Буферні системи крові.....	138
Тема 23. Дослідження згортальної, антизгортальної та фібринолітичної систем крові. Біохімічні закономірності реалізації імунних процесів.....	147
Тема 24. Дослідження обміну кінцевих продуктів катаболізму гему. Патобіохімія жовтяниць	152
Тема 25. Дослідження процесів біотрансформації ксенобіотиків та ендогенних токсинів у печінці.....	158
Тема 26. Водно-сольовий обмін в організмі. Дослідження нормальних і патологічних компонентів сечі.....	166
Тема 27. Біохімія сполучної тканини. Дослідження метаболізму кісткової тканини	171
Тема 28. Дослідження біохімічного складу та функцій слини.....	176
Тема 29. Дослідження біохімічного складу тканин зуба: органічні та мінеральні компоненти. Амелогенез.....	183
Протокол проведення підсумкового контролю	190
Перелік теоретичних питань до іспиту.....	192
Перелік практичних навичок до іспиту	204
Рекомендована література.....	206